

Kyselytunnin
kysymykset

Suomen oppisopimusosaajat ry
SYYSSEMINAARI

Opso ry:n Syysseminaari 3.-4.11.2022!

www.oppisopimus.fi

Työnantajamuutokset ml. Hyvinvointialueelle siirtyminen

1. Työnantajan/yrityksen y-tunnus muuttuu kesken oppisopimuksen (esim. toiminimestä osakeyhtiöksi tai tulevat hyvinvointialueet).
Opiskelija jatkaa samoissa työtehtävissä “vanhana työntekijänä”.
Miten asia hoidetaan sopimusteknisesti huomioiden Koski?
2. Miten käytännössä toimitaan, kun oppisopimusopiskelijoiden työnantajaksi muuttuu hyvinvointialue? Pitääkö tehdä uudet oppisopimukset kaikille vai miten toimitaan?

3. OKM:n sivuilla sanotaan hyvinvointialueille siirtymisen vaikutuksesta oppisopimukseen näin: ”Oppisopimuskoulutuksen osalta on huomioitava ja tehtävä muutokset oppisopimukseen mm. Muutettava sopimukseen työnantajan nimi, y-tunnus, yhteystiedot sekä mahdollisesti muuttuvat yhteyshenkilöä ja työpaikkaohjaajaa koskevat tiedot.”

Tarkoittaako tämä sitä, että opiskelijan työpaikan vaihdos voidaan toteuttaa muutoslomakkeella, vaikka Y-tunnus vaihtuu? Uutta sopimusta ei tarvitse tehdä?

Mitä tarkoittaa samassa vastauksessa seuraava kohta: ”Ennen 1.1.2023 päättyvää oppisopimusta ei pureta ja se ei näy purkautumistilastossa.”

4. Tuleeko hyvinvointialueelle siirtyvät oppisopimukset allekirjoittaa uudelleen työnantajana hyvinvointialue vai riittääkö, että tiedotetaan esim. sähköpostilla sopimukseen tehdyt muutokset (työnantajatiedot ym.)?

Alle 18-v. oppisopimukset

5. jos alaikäisellä opiskelijalla on säännöllisesti oppisopimuksen aikana oppilaitoksessa tapahtuvaa osaamisen hankkimista esim. 10t / vko eikä opiskelija saa opetukseen osallistuessaan palkkaa, niin kirjataanko oppisopimukseen 30t vai 40t työaika, joista jälkimmäiseen siis lasketaan mukaan tuo 10t opetuksessa / vko?

6. Alle 18-vuotiaan oppisopimusopiskelijan osalta tulee huomioida ettei 40t/vko ylity työtuntien ja oppilaitoksessa tapahtuvan osaamisen hankkimisen osalta. Jos opetukseen osallistuminen ei ole opiskelijalle palkallista aikaa niin kirjataanko oppisopimukseen työtuntimääräksi vain työpaikalla tapahtuva osaamisen hankkiminen esim. 32t jos opiskelija on tämän lisäksi työajan ulkop. opetuksessa säännöllisesti 1 pv/vko.

Opetuksen, ohjauksen sekä työajan laskeminen ja merkitseminen

7. Oppisopimus ja opiskelija saa osallistua palkallisesti opetukseen. Lasketaanko oppilaitoksessa hankittava osaaminen mukaan tuohon 25t/vko? Vai pitäisikö solmittavan oppisopimuksen tuntimäärään laskea 25t/vko työtehtävissä hankittavaa osaamista + oppilaitosympäristössä tapahtuva osaamisen hankkiminen esim. 5t/vko, jolloin oppisopimukseen merkittäisiin työajaksi 30t/vko?

8. Entä lasketaanko oppisopimuskoulutuksen viikoittaiseen minimityoaikaan 25t/vko pelkästään työpaikalla tapahtuva osaamisen hankkiminen, vai lasketaanko siihen myös oppilaitoksessa tapahtuva osaamisen hankkimiseen liittyvä aika, mikäli opiskelija saa osallistua opetukseen palkallisesti työajalla?

9. Lasketaanko opetuksen ja ohjauksen tuntimäärä (perustutkinnot) työpaikalla järjestettävän koulutuksen osalta tosiaan tunti tunnista, eli jokainen työssäolotunti lasketaan mukaan opetukseen ja ohjaukseen? Eihän työpaikkaohjaaja todellisuudessa läheskään joka tunti ole opiskelijaa ohjaamassa. Tutkinnon osittain tätä on täysin mahdotonta realistisesti arvioida, kun ohjaus ja opetus työssä tapahtuu laaja-alaisesti, useita eri tutkinnon osia rinnakkain.

10. Myös yto-aineita saa olla mukana oppisopimuksen tavoitteissa. Miten lasketaan opetuksen ja ohjauksen määrä yhteisessä tutkinnon osassa työpaikalla järjestettävän koulutuksen osalta? Samalla kaavalla tunti tunnista kuin ammatillisissakin tutkinnon osissa(ko)?

11. Onko opiskelijan työaika JA oppilaitoksella lähiopetuksessa vietetty aika laskettava yhteen silloin, kun työnantaja tarkastelee, toteutuuko opiskelijalle riittävä työlainsäädännön mukainen lepoaika (vuorokausi/viikkolepo)? Vai voiko työajan päälle tulla ”miten paljon tahansa” opetustunteja, jotka sitten vain menevät opiskelijan ”vapaa-ajalta”? (Jos oletetaan, että työnantaja vaatii opiskelijaa tulemaan töihin myös opiskelupäivänä esim. koulupäivän päälle iltavuoroon, onko opiskelijan pakko suostua?)

12. Mitä viikkotuntimäärä 25h/vko sisältää? Pelkästään opiskeluun liittyvää työtä, vai voiko osa olla muutakin? Pitääkö opiskelijan korvata työpaikalla tunnit, jos on tuosta esim. yhdellä viikolla 5h poissa kun on koululla opiskelemassa teoriaa?

13. Millä aikajaksolla opiskelijan työtuntimäärän tulee tasoittua vaadittuun vähintään 25h viikossa? Riittääkö, jos vaikka 3kk oppisopimuksessa alussa 1kk on 20h/vko työtä ja sen jälkeen toisen kuukauden ajan 25h/vko ja sitten kolmannella kuulla 30h/vko?

14. Mitä tarkoittaa "Työnantaja vapauttaa opiskelijan osallistumaan teoriaopetukseen"? Lyhentävätkö siis teoriapäivät opiskelijan viikko-/jaksotyöaika eli ovatko työssäolon veroista aikaa? Myös jos teoriapäivät on sovittu palkattomiksi? Sotealan työpaikoissa törmää välillä työnantajien erilaisiin tulkintoihin. Esim. työnantaja merkitsee teoriapäiviä opiskelijan vapaapäiviksi. Näinhän ei kuitenkaan tulisi toimia, ainakaan ilman opiskelijan suostumusta.

YTO-osa-alueet

15. Onko todella tarkoitus, että yto-aineiden suorittaminen on aina perustutkinnossa mukana? Myös, jos opiskelijalla on jo aiempi toisen alan perustutkinto? Rahoitus tukee tätä, mutta opiskelijoiden tarpeet eivät. Osaamisen tunnustaminen alkaa olla liian monimutkaista, jolloin opiskelijat suosivat osatutkintoja kokonaisten sijaan.

OPVA-opinnot ja oppisopimus

16. Voiko oppisopimusopiskelijan hoksiin sisällyttää suomen kielen opintoja, jos on maahanmuuttaja ja kielitaitoa pitäisi vielä kehittää, jotta tutkinnon suorittaminen mahdollistuisi?

17. Jos maahanmuuttajalle tehdään opso, voiko siihen hoksata mukaan suomen kielen koulutusta?

Oppisopimus/koulutussopimus

18. Jos opiskelija joutuu tekemään jakson toisella työpaikalla (omassa ei pysty näyttämään yhtä tutkinnonosaa) ja kumpikaan työnantaja ei suostu maksamaan jaksolta palkkaa. Jos opiskelija käyttää jaksoon vuosilomaansa eli ei ole palkatonta aikaa, voidaanko ko. ajalle tehdä koulutussopimus? Oppisopimus keskeytetään päätyönantajalla myös ko. ajalle. Jos opiskelija tekee jakson palkattomana ja oppisopimus keskeytetään ko. ajaksi päätyönantajalla, koulutussopimus voitaneen tehdä? Miten vastuasiat hoituvat näissä tapauksissa?

Opiskelu-oikeus

19. Jos oppisopimus ei osoittaudu sopivaksi tavaksi hankkia osaamista ja sopimus puretaan, säilyykö opiskelijalla aina opiskelupaikka oppilaitoksessa? Tavoitteena ollut suorittaa koko perustutkinto oppisopimuksella, mutta se osoittautui liian haasteelliseksi tavaksi opiskelijalle ja sopimus purettiin yhteisymmärryksessä kaikkien osapuolten kesken.

Kaksoistutkinto

20. Jos opiskelija suorittaa ensisijaisesti ammatillista perustutkintoa oppisopimuksella, mutta haluaa suorittaa myös lukio-opinnot samassa yhteydessä eli tekee kaksoistutkinnon, miten tämä kirjataan hoksiin ja miten rahoitus jakautuu?

Koeaika oppisopimuksessa

21. Voiko määräaikaisen oppisopimuksen lisätiedoissa viitata toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen ehtoihin mm. koeajan osalta? Esim. Oppisopimuksen suunniteltu kesto olisi 3kk ja koeaika voi olla maks. puolet tästä (vrt. Työsopimuslaki 4§, toinen momentti), mutta opiskelijalle onkin solmittu tuoreeltaan toistaiseksi voimassa oleva työsopimus, jossa on 6kk koeaika. Kuinka tulee toimia? Voiko oppisopimukseen merkitä, että koeajan osalta sovelletaan toistaiseksi voimassa olevan työsopimuksen koeaikaa?

22. Työsopimus solmittu 12.9.2022-12.9.2023, koeaika on siihen laitettu 6 kk eli 12.3.2023 saakka. Oppisopimus solmitaan 15.11.2022-31.5.2023. Koeaika ei oppisopimuksessa siis voi olla 12.3.2023 saakka. Oliko niin, että voidaan sopia yhdessä (ta+opiskelija+KJ) ettei oppisopimukseen laiteta koeaikaa ollenkaan - jos oppisopimus purkaantuu, jää edellinen työsopimus koeaikoineen kuitenkin voimaan (ellei sitä ole sidottu oppisopimukseen)? Mikäli oppisopimukseen kuitenkin halutaan laittaa koeaika, se voi olla max. puolet oppisopimuksen kestosta (vaikka on ristiriidassa työsopimuksen koeajan kanssa).

Työehtosopimus

23. Työsopimuslaki 2 Luku, 10 §

Vähimmäispalkka työehtosopimuksen puuttuessa- Jos työsuhteessa ei tule sovellettavaksi työehtosopimuslain nojalla sitova työehtosopimus eikä yleissitova työehtosopimus eivätkä työnantaja ja työntekijä ole sopineet työstä maksettavasta vastikkeesta, on työntekijälle maksettava tekemästään työstä tavanomainen ja kohtuullinen palkka. Olisiko mahdollista saada tarkennusta tähän? Eli miten KJ voi arvioida tai tarkistaa, että palkka on kohtuullinen tai tavanomainen? Jos tehdään oppisopimus provisiopalkattuun tehtävään, tuleeko tällöin määritellä kiinteä pohjapalkka, jotta opiskelija ei jää osaamisvajeen takia kokonaan tulotta? Jos pohjapalkka tulee määritellä, miten määritellään, mikä on kohtuullinen määrä?

Opintososiaaliset edut

24. Maksetaanko perhevustusta myös silloin, kun oppisopimusopiskelijan huollettavat asuvat vakituisesti muualla kuin Suomessa?

Koulutuskorvaukset

25. Koulutuskorvausten maksamisessa on koulutuksen järjestäjittäin suurta vaihtelua. Nyt koulutuksen järjestäjät ovat tehneet kirjavia linjauksia myös korotetun koulutuskorvauksen maksamiseen liittyen. Tämä aiheuttaa sen, että asetamme työnantajat eriarvoiseen asemaan, koska eri alueilla korotettua koulutuskorvausta on mahdollista saada eri tulkintojen mukaan esim. eri ajoille ja eri summia. Osa työnantajista on kuitenkin valtakunnallisia ja kj:stä riippuen opiskelijoista maksetaan samallekin työnantajalle eri tavoin. Miksi koulutuskorvauksen käyttöä koskien on annettu näin paljon tulkinnan varaa ja miksi korotetulle koulutuskorvaukselle tai koulutuskorvauksille ylipäätään ei voida laatia valtakunnallista, yhtenäistä tasoa ja ohjeistusta?

Työajan kirjaaminen oppisopimukselle

26. Miten kokonaistyöaika kirjataan oppisopimukselle? Miten saadaan tieto kirjattua sopimukselle? Jätetäänkö työaikakohta tyhjäksi ja kirjataan asia lisätietokenttään?

Sairausloma oppisopimuskoulutuksessa

27. Työnantajapuolelta kysellään, saako oppisopimusopiskelija osallistua teoriaopintoihin sairauslomansa aikana? Kyse on siis lyhyestä sairauslomasta, jolloin oppisopimukseen ei ole tehty väliaikaista keskeytystä.

28. Onko missään virallisesti määritelty minkä pituisen sairausloman ajaksi oppisopimus pitää väliaikaisesti keskeyttää?

Laajennettu oppisopimus

29. Onko em. järjestämistehtävän mukainen koulutuksen järjestäminen oman toiminta-alueen henkilön /työ- ja elinkeinoelämän tarpeisiin koulutuksen järjestäjälle vapaaehtoinen valinta (on lupa hankkia...) vai velvollisuus, mikäli järjestämisen edellytykset kysyntähetkellä olisi muuten olemassa? Esim. tilanne, jossa ei omassa järjestämisluvassa olevaan tutkintokysyntä ohjataan ensin sen omaavalle koulutuksen järjestäjälle, joka kuitenkin kieltäytyy sen järjestämisestä jostain syystä oman alueensa ulkopuolelle. Voiko tästä järjestämistehtävästä siis kategorisesti kieltäytyä ja vain todeta asiakkaalle tilanne?

(Kyseisen lainkohdan perustelumuiistossa mainitaan mm. ”Tehtävän myöntämisessä otettaisiin erityisesti huomioon oppisopimuskoulutuksen riittävä valtakunnallinen ja alueellinen saatavuus tutkinnoittain. Lisäksi otettaisiin huomioon, että opiskelijoilla ja työ- ja elinkeinoelämällä tulee olla riittävät ja joustavat mahdollisuudet oppisopimuskoulutuksen käyttämiseen asuin- tai toiminta-alueellaan.”)

30. Kenen vastuulla on hankintakoulutuksessa/laajennetuissa oppisopimuksissa todistusten säilytys ja arkistointi? Sen koulutuksen järjestäjän, jonka kirjoilla oppisopimusopiskelija on, vai sen, joka käytännössä vastaa tietopuolisen koulutuksen järjestämisestä ja tekee todistuksen?

31. Milloin valtakunnallinen opiskelijapalautekysely saadaan palvelemaan myös laajennetun oppisopimuksen palautteen keruuta? Tällä hetkellä opiskelijat, eivätkä KJ:t ymmärrä kumman koulutuksen järjestäjän osalta palautetta annetaan.

32. Miten erityinen tuki järjestetään oikea oppisesti laajennetun järjestämistehtävän oppisopimuskoulutuksissa? Miten määritellään koulutuksen järjestäjän ja tutkinnon järjestäjän välinen työnjako erityisen tuen tarjoamisessa opiskelijalle?

33. Voidaanko laajennetussa oppisopimuskoulutuksen järjestämistehtävässä hankkia urasuunnittelu tutkinnon järjestäjältä?